

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par tematu "Priekšlikums Padomes direktīvai, ar ko attiecībā uz apdrošināšanas un finanšu pakalpojumiem groza Direktīvu 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu"

COM(2007) 747 galīgā redakcija

(2008/C 224/28)

Padome 2007. gada 18. decembrī saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 262. pantu nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

"Priekšlikums Padomes direktīvai, ar ko attiecībā uz apdrošināšanas un finanšu pakalpojumiem groza Direktīvu 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu".

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Ekonomikas un monetārās savienības, ekonomiskās un sociālās kohēzijas specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2008. gada 30. aprīlī. Ziņotājs — *Robyns de Schneidauer* kgs.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 445. plenārajā sesijā, kas notika 2008. gada 28. un 29. maijā (29. maija sēdē), ar 98 balsīm par, 3 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

Secinājumi un ieteikumi

1. EESK atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas centienus pieņemt PVN noteikumus par finanšu un apdrošināšanas pakalpojumiem atbilstoši vienotā tirgus prasībām. EESK šai ziņā īpaši atzinīgi vērtē sadarbību ar tieši iesaistītajām ieinteresētajām pusēm⁽¹⁾, kā arī sabiedrisko apspriešanu, kas notika internetā. Tomēr attiecībā uz turpmākajiem PVN pārskatiem EESK iesaka likumdošanas procesā iesaistīt visas ieinteresētās puses.

2. EESK piekrīt, ka šie priekšlikumi ir nozīmīgs solis uz modernu un konkurētspējīgu PVN sistēmu finanšu un apdrošināšanas pakalpojumiem. Tomēr EESK vēlētos redzēt pilnīgāku likumdošanu, lai novērstu atlikušās interpretācijas grūtības un neatrisinātās problēmas. Ir vēlreiz jāuzsver, ka Eiropas Komisijai jārikojas ļoti uzmanīgi, izstrādājot PVN likumdošanu par apdrošināšanas un finanšu pakalpojumiem. Nedrīkstētu riskēt ar abu sektoru un to klientu, jo īpaši privāto patērētāju, interesēm. Tas ne tikai aptver divus sektorus, kuri ir būtiskākie labi funkcionējošā ekonomikā un kuri nodrošina darba vietas daudziem Eiropas pilsoņiem, bet arī ir visnotaļ tehniskas dabas jautājums, kurā nav vietas minējumiem. Tā kā viena no lielākajām problēmām ir pastiprināta juridiskā noteiktība un administratīvā sloga samazināšana uzņēmējiem un valsts nodokļu iestādēm, formulējuma nozīmei jābūt pašai par sevi saprotamai.

3. Attiecībā uz jautājumu par PVN neitralitāti EESK ir apmierināta par dalītu izmaksu pasākumu ieviešanu un iespējas aplikēt ar nodokli paplašināšanu. Ņemot vērā pareizo formulējumu un tā ieviešanu, EESK ir pārliecināta, ka šie instrumenti samazinās slēptā PVN ietekmi uz apdrošināšanas un finanšu pakalpojumu sniedzēju izmaksām. Tas ne tikai uzlabos sektora efektivitāti un konkurētspēju, bet būs arī izdevīgs saistībā ar pakalpojumu

⁽¹⁾ Ieinteresētās puses ir finanšu operatori, apdrošināšanas operatori un valsts nodokļu iestādes.

pieejamību ar specializēto pakalpojumu sniedzēju starpniecību un saglabās darba vietas iekšzonā. Tomēr, tā kā mērķis ir nodrošināt lielāku PVN neitralitāti un vienādas iespējas apdrošināšanas un finanšu sektoram, joprojām eksistē vairākas problēmas. Attiecībā uz vairākiem nodokļu atvieglojumiem un jēdzieniem ir vajadzīga turpmāka noskaidrošana un konkrētākas definīcijas, piemēram, jēdziens "īpašās un būtiskās attiecīgā atbrīvojamā pakalpojuma pamatiezīmes", kā arī no nodokļiem atbrīvotas starpniecības apjoms. Būtu jārod pieņemams risinājums, kā paplašināt izmaksu dalīšanas noteikumu darbības jomu pēc iespējas vairāk operatoriem un izvairīties no neatbilstošām atšķirībām starp dalībvalstīm attiecībā uz nodokļu izveles tiesību īstenošanu. Visbeidzot, — saistībā ar tiem pakalpojumiem, uz kuriem attiecas īpaši iekšējie nodokļi, piemēram, īpašiem apdrošināšanas prēmijas nodokļiem, un kuri varētu tikt pakļauti PVN, kad šo pakalpojumu piegādātājs izmantotu šīs tiesības aplikēt ar nodokli, — ir jāizpēta veidi, kā izvairīties no PVN pievienošanas citiem līdzīgiem nodokļiem. Pretējā gadījumā patērētāju intereses tiks pakļautas riskam.

Pamatojums

1. *Konkurētspējīgāks apdrošināšanas un finanšu pakalpojumu tirgus.*⁽²⁾

1.1 Saskaņā ar pašreizējo PVN likumdošanu lielākajai daļai finanšu un apdrošināšanas pakalpojumu klientu nav jāmaksā PVN. Tomēr tas rada nepamatotus šķēršļus integrētam, atvērtam, efektīvam un konkurētspējīgam vienotajam tirgum apdrošināšanas un finanšu pakalpojumu uzņēmumiem. Ir divas būtiskas problēmas.⁽³⁾

⁽²⁾ MEMO/07/519 "Finanšu un apdrošināšanas pakalpojumiem piemēroto PVN noteikumu modernizācija — biežāk uzdotie jautājumi" ("Modernising VAT rules applied on financial and insurance services — Frequently Asked Questions"), Brisele, 2007. gada 28. novembris, 1.–4. lpp.

⁽³⁾ COM(2007) 747 galīgā redakcija "Priekšlikums Padomes direktīvai, paskaidrojuma raksts" ("Proposal for a Council Directive, Explanatory Memorandum"), Brisele, 2007. gada 28. novembris, 2.–4. lpp.

1.2 Pirmā problēma ir tāda, ka definīcijas apdrošināšanas un finanšu pakalpojumu atbrīvošanai no PVN mērķiem ir novecojušas. Turklāt trūkst skaidra nodalījuma starp piedāvājumiem attiecībā uz atbrīvošanu no nodokļa un aplikšanas ar nodokli un nav visā Kopienā pieņemtas vienotas metodes, lai noteiktu samaksātā PVN atgūšanu. Tādējādi atbrīvošanu no nodokļa dalībvalstis nepiemēro vienveidīgi. Līdz ar to pēdējo gadu laikā ir būtiski pieaudzis Eiropas Kopienas Tiesai (EKT) iesniegto lietu skaits. Tāpēc ir nepieciešams novērst šo trūkumu likumdošanā un precizēt likumus, kuri nosaka apdrošināšanas un finanšu pakalpojumu atbrīvošanu no PVN. Komisija uzskata to par priekšnoteikumu tālākai finanšu pakalpojumu attīstībai.

1.3 Otrā problēma ir tāda, ka nav PVN neitralitātes. Finanšu un apdrošināšanas pakalpojumu sniedzēji parasti nav spējīgi atgūt PVN, ko viņi maksā par precēm un pakalpojumiem, kuras tie pārka, lai veiktu uzņēmējdarbību ("PVN priekšnodoklis"). Tas atšķiras no nefinanšu uzņēmumiem, kuriem samaksātais PVN neveido izmaksas; tas ir nodoklis, kuru tie iekasē no patērētājiem (tādējādi "patēriņa nodoklis"), lai pēc tam tālāk nodotu valstij, neietekmējot personīgos ienākumus. Kaut arī PVN ir svarīgs ienākumu avots dalībvalstu nodokļu iestādēm, uzņēmumus nelabvēlīgi ietekmē lavīnveida efekts. Par finanšu un apdrošināšanas piegādes izdevumu sastāvdaļu kļūst "slēpts" neatgūstamais PVN. Tādējādi tas palielina preču un pakalpojumu izmaksas patērētājiem kopumā. (*)

1.4 Kā daļu no vispārējās tendences saistībā ar Eiropas finanšu tirgus integrāciju un pasaules sacīkstēm, lai palielinātu efektivitāti un konkurētspēju, finanšu un apdrošināšanas sabiedrības pieņem jaunus uzņēmējdarbības modeļus. Tas ļauj tām centralizēt vai decentralizēt svarīgo dokumentu apstrādes biroju un atbalsta funkcijas uz tā saucamajiem "izcilības centriem", kas uzņēmēju grupām šīs funkcijas veic līdzvērtīgi. Šādi biznesa modeļi atļauj efektīvāku zinātnību un investīciju izmantošanu, radot augstākas kvalitātes produktus ar zemākām izmaksām. Tomēr tas rada tādu problēmu, ka tiek veidotas papildu izmaksas, kad par šādiem pakalpojumiem finanšu un apdrošināšanas sabiedrībām tiek izrakstīts rēķins ar PVN. Tādējādi rodas iepriekš minētais lavīnveida efekts.

1.5 PVN likumdošanas pārskatīšanas mērķis, no vienas puses, ir nodrošināt atjauninātu un vienveidīgāku PVN noteikumu piemērošanu, izveidojot juridisku noteiktību un samazinot administratīvo slogu uzņēmumiem un administrācijām. Lai izskatītu jautājumu par PVN neitralitāti, priekšlikums (PVN direktīvai), no otras puses, aicina finanšu un apdrošināšanas iestādes samazināt neatmaksājāmā PVN izmaksas, ļaujot tām izvēlēties, vai sniegt pakalpojumus ar PVN, un ļaujot tām izvairīties no neatgūstama PVN veidošanās, noskaidrojot un paplašinot izmaksu dalīšanas pasākumu, tostarp arī pārrobežu pasākumu, atbrīvošanu no nodokļiem.

(*) Battiau P. (2005), "Vēstule no Briseles. PVN finanšu sektorā" ("Letter from Brussels. VAT in the Finance Sector", *The Tax Journal* (Nodokļu žurnāls), 2005. gada 28. novembris, 11.–14. lpp.

2. *Kopējā pievienotās vērtības nodokļa sistēma: likumdošanas pieeja.* (*)

2.1 Vairāk nekā trīsdesmit gadus Sestā PVN direktīva (77/388/EK) ir bijusi PVN kopējās Eiropas sistēmas pamats. Tomēr daudzie grozījumi ir sarežģījuši tās uztveršanu lasot, un praktizējošiem speciālistiem tai ir grūti piekļūt. 2007. gada 1. janvārī spēkā stājās jaunā Eiropas Kopienas PVN direktīva (2006/112/EEK), kas uzlaboja skaidrību, racionalitāti un vienkāršošanu, tomēr tai nav veiktas satura izmaiņas.

2.2 Kā daļu no tās tiekšanās uz nodokļu likumu modernizēšanu un vienkāršošanu attiecībā uz finanšu un apdrošināšanas pakalpojumiem Eiropas Komisija 2007. gada novembrī ierosināja grozījumu ES PVN likumdošanai. (*) Priekšlikumi ir daļa no Komisijas stratēģijas normatīvās vides vienkāršošanai (COM (2006) 690 66. nodaļa). Jauno definīciju nolūks ir arī nodrošināt lielāku atbilstību iekšējiem tirgus noteikumiem (piem., ieguldījumu fondiem, kredītreitingu un atvasinātiem finanšu instrumentiem).

2.3 Pašreizējais priekšlikums Padomes direktīvai par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu attiecībā uz apdrošināšanas un finanšu pakalpojumu izstrādāšanu paredz izdarīt grozījumus PVN direktīvas (2006/112/EK) 135. panta 1. punkta a) līdz g) apakšpunktos un 137. panta 1. punkta a) apakšpunktā un 2. punktā. Šim priekšlikumam tiek pievienots priekšlikums Regulai (*) (PVN regulai), kas sastāv no noteikumiem, kuri īsteno attiecīgos 2006. gada 28. novembra Padomes Direktīvas 2006/112/EK pantus par kopēju pievienotā vērtības nodokļa sistēmu apdrošināšanas un finanšu pakalpojumu jomā. Tajā uzskaitīti tie finanšu, apdrošināšanas, pārvaldes un starpniecības pakalpojumi, kuri atbilst un kuri neatbilst prasībām par atbrīvošanu no PVN, kā arī pakalpojumi, kuriem piemīt īpašas un būtiskās attiecīgā atbrīvojamā pakalpojuma pamatiezīmes un kas tādējādi ar pilnām tiesībām atbilst atbrīvojumam no nodokļiem. Ņemot vērā finanšu pakalpojumu un apdrošināšanas tirgu sarežģītību un nepārtrauktu jauno produktu attīstību, šie saraksti nav izsmeltoši.

3. *Konsultēšanās ar ieinteresētajām pusēm un ietekmes novērtējums.* (*)

3.1 Konsultēšanās ar ieinteresētajām pusēm notika no 2004. gada līdz 2007. gadam, un Eiropas Komisija pasūtīja neatkarīgu pētījumu, kas apstiprināja nepieciešamību pārskatīt PVN

(*) COM(2007) 747 "Priekšlikums Padomes direktīvai, paskaidrojuma raksts" (*Proposal for a Council Directive, Explanatory Memorandum*), Brisele, 2007. gada 28. novembris, 2.–4. lpp.

(*) COM(2007) 747 "Priekšlikums Padomes direktīvai, ar kuru groza direktīvu 2006/112/EK par kopēju pievienotā vērtības nodokļa sistēmu, saistībā ar apdrošināšanas un finanšu pakalpojumu izstrādāšanu".

(*) COM(2007) 746 "Priekšlikums Padomes Regulai, kas nosaka īstenošanas pasākumus Direktīvai 2006/112/EK par kopēju pievienotā vērtības nodokļa sistēmu, saistībā ar apdrošināšanas un finanšu pakalpojumu izstrādāšanu".

(*) COM(2007) 747 galīgā redakcija "Priekšlikums Padomes direktīvai, paskaidrojuma raksts" (*Proposal for a Council Directive, Explanatory Memorandum*), Brisele, 2007. gada 28. novembris, 2.–6. lpp.

likumdošanu apdrošināšanas un finanšu nozares jomā. Izskatītās iespējas ir plaši aprakstītas DG TAXUD ietekmes novērtējumā.⁽⁹⁾

3.2 2004. gadā Dublinā notika *Fiscalis* seminārs dalībvalstu nodokļu iestādēm. Seminārā apsprieda dažādas uzņēmēju problemātiskās jomas, it īpaši pasaules un iekšējā tirgus attīstību, kas īpaši izskaidro ārpalpojumu fenomenu. 2005. gada laikā pastiprinājās dialogs ar nozīmīgākajām ieinteresētajām pusēm. Notika regulāras tikšanās ar pārstāvju grupām, piemēram, Eiropas Banku federāciju (FBE), Eiropas Apdrošināšanas komiteju (CEA), Eiropas Apdrošināšanas starpnieku federāciju (BIPAR) un Eiropas Fondu un aktīvu pārvaldības asociāciju (EFAMA), kā arī profesionālajiem konsultantiem un citām ieinteresētajām pusēm.

3.3 Papildu pasākumos pēc pirmā *Fiscalis* semināra, lai veicinātu izpratni par ekonomisko efektu, ko radītu finanšu un apdrošināšanas pakalpojumu atbrīvošana no PVN, ĢD TAXUD pasūtīja pētījumu ar neatkarīga eksperta piedalīšanos.⁽¹⁰⁾ Gala ziņojums tika iesniegts Komisijai 2006. gada novembrī, un tajā cita starpā tika secināts, ka⁽¹¹⁾

- a) ES finanšu iestādes ir mazāk rentablas nekā tām līdzīgās iestādes citos augsti attīstītos ekonomiskos reģionos, piemēram, ASV. ES finanšu iestādes cieš daudz vairāk gan no neatgūstamā PVN, gan lavīnveida efekta. Tas palielina izmaksas;
- b) ir pamats uzskatīt, ka sakarā ar domstarpībām starp dalībvalstīm, interpretējot PVN direktīvu par to, kas ir pamatā finanšu pakalpojumu atbrīvošanai vai neatbrīvošanai no nodokļa, uzņēmēji saskaras ar ievērojamu juridisko nenoteiktību komerciālo lēmumu pieņemšanā. Tas šķiet svarīgs apstākļi, lemjot par ārpalpojumu izmantošanu vai neizmantošanu;
- c) atšķirības EKT lēmumu interpretēšanā un atgūšanas likmju aprēķināšanā tika uzskatītas par izkropļojumu avotiem, kuri veicina PVN neitralitātes trūkumu. Pētījumā secināts, ka pašreizējā finanšu pakalpojumu PVN interpretācija vidējā termiņā kļūš par "negodīgas konkurences priekšrocības avotu" un "izjauks finanšu pakalpojumu vienotā tirgus īstenošanu".

⁽⁹⁾ SEC(2007) 1554, Komisijas darba grupas dokuments "Priekšlikuma pavaddokuments Padomes direktīvai, ar kuru groza Direktīvu 2006/112/EK par kopēju pievienotā vērtības nodokļa sistēmu, saistībā ar apdrošināšanas un finanšu pakalpojumu izstrādāšanu: ietekmes novērtējums", Brisele, 2007. gada 28. novembris, 1.–61. lpp.

⁽¹⁰⁾ *Price Waterhouse Coopers* piedāvājums Nr. Taxud/2005/AO-006 "Pētījums, lai palielinātu izpratni par ekonomisko efektu no finanšu un apdrošināšanas pakalpojumu atbrīvošanas no PVN" ("Study to increase the Understanding of the Economic Effects of the VAT Exemption for Financial and Insurance Services"), Brisele, 2006. gads, 1.–369. lpp.

⁽¹¹⁾ SEC(2007) 1554, Komisijas darba grupas dokuments "Priekšlikuma pavaddokuments Padomes direktīvai, ar kuru groza Direktīvu 2006/112/EK par kopēju pievienotā vērtības nodokļa sistēmu, saistībā ar apdrošināšanas un finanšu pakalpojumu izstrādāšanu: ietekmes novērtējums", Brisele, 2007. gada 28. novembris, 12.–13. lpp.

3.4 Pēc turpmākām konsultācijām ar dalībvalstīm un ĢD MARKT tika izstrādāts pamatdokuments — darba dokuments TAXUD 1802/06, kas tika apspriests ar ieinteresētajām pusēm un dalībvalstīm Nodokļu konferencē Briselē 2006. gada maijā. Darba dokumentā raksturotas pamatproblēmas, kā arī iespējamie tehniskie pasākumi to risināšanai.

3.5 No 2006. gada 9. maija līdz 2006. gada 9. jūnijam internetā tika organizētas atklātas apspriedes. Eiropas Komisija saņēma 82 atbildes⁽¹²⁾. Ieinteresēto pušu ieguldījums sabiedriskajā apspriešanā par finanšu un apdrošināšanas pakalpojumiem ir pamatā trim būtiskākajiem secinājumiem. Pirmkārt, neatkarīgi no tā, kādas iespējas tiek izvēlētas, lai modernizētu finanšu un apdrošināšanas pakalpojumu PVN interpretāciju, tām ir jārada lielāka juridiskā noteiktība un skaidrība un jāsamazina pakalpojumu sniedzēju, apakšuzņēmēju, starpnieku un klientu administratīvie izdevumi. Otrkārt, uzņēmēji no apdrošināšanas nozares un no finanšu pakalpojumu nozares būtībā saskaras ar tām pašām problēmām, taču pasākumu prioritāti šo jautājumu risināšanai nosaka atšķirīgi. Treškārt, uzņēmēju intereses attiecībā uz "uzņēmējdarbība uzņēmējdarbībai" (B2B) piedāvājumu ievērojami atšķiras no to intereses attiecībā uz "uzņēmējdarbība patērētājam" (B2C) piedāvājumu.

3.6 2007. gada jūnijā ģenerāldirektorāta tīmekļa vietnē publicēja darba dokumentus, kuri ietvēra pirmos tiesību aktu projektus. Tiesību aktu projektu plaši apsprieda vairāku sanāksmju laikā ar visām ieinteresētajām pusēm. 2007. gada 31. jūlijā tika organizēts PVN ieinteresēto pušu apaļais galds. 2007. gada 28. novembrī Eiropas Komisija pieņēma iepriekš minētos priekšlikumus, kā arī ietekmes novērtējumu, un paziņoja par tiem.

3.7 Ietekmes novērtējumā ĢD TAXUD uzskaita priekšlikuma gaidāmo ietekmi uz privātajiem patērētājiem, uzņēmējdarbības patērētājiem, Eiropas finanšu un apdrošināšanas sabiedrībām un valsts nodokļu iestādēm. Šis novērtējums⁽¹³⁾ bija īpaši balstīts uz pētījuma rezultātiem par izpratni par ekonomisko efektu, ko iegūtu, finanšu un apdrošināšanas pakalpojumus atbrīvojot no PVN. Atkarībā no vairākiem faktoriem, piemēram, standarta PVN likmes, pašreizējās finanšu un apdrošināšanas pakalpojumu PVN interpretācijas, savstarpējās mijiedarbības ar citiem nodokļiem, piemēram, darba algas nodokļiem, ietekmes uz sociālo drošību un bezdarba izmaksām u.t.t., paredzams, ka ietekme uz budžetu dažādās ES dalībvalstīs būs atšķirīga. Tomēr, pamatojoties uz PwC pētījumu,⁽¹⁴⁾ var prognozēt šādus rezultātus⁽¹⁵⁾:

⁽¹²⁾ Sabiedriskās apspriešanas dokumentu (Apspriešanas dokuments par finanšu un apdrošināšanas pakalpojumu pievienotā vērtības nodokļa saistību modernizāciju) un sīki izstrādātu respondentu pausto uzskatu kopsavilkumu (Rezultātu kopsavilkums — sabiedriskā apspriešana par finanšu un apdrošināšanas pakalpojumiem) var atrast tīmekļa vietnē: http://ec.europa.eu/taxation_customs/common/consultations/tax/article_2447_en.htm.

⁽¹³⁾ *Price Waterhouse Coopers* piedāvājums Nr. Taxud/2005/AO-006 "Pētījums, lai palielinātu izpratni par ekonomisko efektu no finanšu un apdrošināšanas pakalpojumu atbrīvošanas no PVN" ("Study to increase the Understanding of the Economic Effects of the VAT Exemption for Financial and Insurance Services"), Brisele, 2006. gads, 162.–174. lpp.

⁽¹⁴⁾ Skatīt 10. zemsviras piezīmi.

⁽¹⁵⁾ MEMO/07/519 "Finanšu un apdrošināšanas pakalpojumiem piemēroto PVN noteikumu modernizācija — biežāk uzdotie jautājumi" ("Modernising VAT rules applied on financial and insurance services — Frequently Asked Questions"), Brisele, 2007. gada 28. novembris, 2.–4. lpp.

3.7.1 Ietekme uz budžetu attiecībā uz privātajiem uzņēmumu klientiem: pašreizējie apdrošināšanas un finanšu pakalpojumi pārsvarā ir atbrīvoti no PVN. Lielākai iespējai aplikt ar nodokli nevajadzētu nekādā veidā palielināt finanšu pakalpojumu gala izmaksas patērētājiem. Finanšu pakalpojumu transakciju gadījumā neatgūstamā PVN daļa no produktu cenas ir tā saucamais "netiešais nodoklis". Iespējai aplikt ar nodokli būtu jāatceļ šis netiešais nodoklis un būtu jāļauj uzņēmumiem darboties efektīvāk, un tādējādi ļaut produktus piedāvāt ar zemākām izmaksām. Tāda pati loģika attiecas uz izmaksu dalīšanas pasākumiem. Tas tomēr ir tikai pieņēmums, kas balstīts uz pieredzi, izmantojot iespēju aplikt ar nodokli tādās valstīs kā Beļģija. Jāveic papildu darbs, lai turpmāk novērtētu, kāda būs faktiskā ietekme iespējai aplikt ar nodokli uzņēmējdarbības modeļus un finanšu produktu izmaksas dažādos tirgus segmentos. Privātās mazumtirdzniecības patērētāji gūtu labumu no šādas iespējas un neciestu nelabvēlīgas sekas no PVN piemērošanas citiem tirgus segmentiem.

3.7.1.1 Attiecībā uz biznesa klientiem būtu maz ticams, ka iespējai aplikt ar nodokli būtu nelabvēlīgas sekas, jo tie būtībā var atgūt samaksāto PVN. Iespējamās budžeta sekas uz privātajiem patērētājiem tādā mazāk ticamā gadījumā, ka iespēja aplikt ar nodokli tiktu attiecināta uz B2C operācijām, ir mazāk zināmas. Tā kā privātie patērētāji nevar atskaitīt PVN, problēma ar PVN pieskaitītānu citiem nodokļiem ar nodokli var īpaši rasties attiecībā uz apdrošināšanas prēmiju maksājumu. Mūsdienās par šīm prēmijām tiek izrakstīts rēķins ar valsts noteiktajiem nodokļiem un parafiskālajiem maksājumiem tā īpašā iemesla dēļ, ka valsts nodokļu iestādes apdrošināšanas pakalpojumus nevar aplikt ar PVN. Tomēr iespējama iznākums ir atkarīgs no apjoma, kādā finanšu un apdrošināšanas sabiedrības efektīvi izmantos iespēju aplikt ar nodokli B2C vidē.

3.7.2 Ietekme uz nodarbinātību: noteikti jāpiebilst, ka ietekme uz budžetu attiecas ne tikai uz PVN ieņēmumu daudzumu. EESK ir pārliecināta, ka PVN risinājumi, kā, piemēram, iespēja aplikt ar nodokli un izmaksu dalīšanas pasākumi sniegs ieguldījumu dalībvalstu svarīgāko nozares sektoru piesaistīšanā un saglabāšanā. No vienas puses, tas garantē tiešo nodarbinātību finanšu pakalpojumos un apdrošināšanas industrijā. No otras puses, tas rada netiešo nodarbinātību dalībvalstīs. Netiešo nodarbinātību var izveidot citos sektoros, piemēram, IKT un citos ārpalpojumu sniedzēju sektoros. Tas ietver arī preču un pakalpojumu piegādātājus finanšu un apdrošināšanas iestādēm (piem., aparatūras, drošības pakalpojumu, ēdināšanas pakalpojumu sniedzējus, celtniecības piegādātāju uzņēmumus un nekustamā īpašuma pakalpojumu sniedzējus ..). Priekšlikumiem vajadzētu atturēt Eiropas uzņēmumus no ārzonas operācijām (t. i., pārvietot darbības uz valstīm ārpus Eiropas), jo tad, ja tie tiek plānoti un efektīvi īstenoti, jaunie likumi radīs uzņēmumiem pievilcīgu ierosmi centralizēt vai decentralizēt darbību ES robežās. Tas ir balstīts uz normālas biznesa prakses analīzi, ņemot vērā vietējo zināšanu un pārvaldes mehānismu svāri-

gumu. Tomēr tas negarantē to, ka Eiropas uzņēmēji nākotnē neizlems kādu no darbībām pārvietot uz ārzonu. Tāpēc EESK ir īpaši uzmanīga, lai atrastu pareizo līdzsvaru starp konkurētspēju un darba kvalitāti.

3.7.3 Paredzamā ietekme uz Eiropas finanšu un apdrošināšanas sabiedrībām: Eiropas Komisija paredz, ka finanšu un apdrošināšanas pakalpojumu atbrīvošanas no nodokļa definīciju precizēšana samazinās atbilstības izmaksas. Mūsdienās uzņēmumiem ir jānoskaidro, kā atbrīvojums no nodokļiem tiek interpretēts katrā dalībvalstī, un bieži ir jāpaļaujas uz Eiropas Kopienas Tiesu. Tās nav tikai ievērojamas izmaksas, tas ir arī šķērslis Eiropas integrācijai un starptautiskai konkurētspējai. Konsekventa interpretācija nozīmēs to, ka interpretācija, kas tiek izmantota vienā dalībvalstī, ir derīga arī citur. Turklāt plašāka pieeja izmaksu dalīšanas pasākumiem un iespējai aplikt ar nodokli palīdzēs finanšu un apdrošināšanas sabiedrībām labāk pārvarēt neatgūstamā PVN ietekmi uz to iekšējo izmaksu struktūru. Tas palielinās finanšu un apdrošināšanas sabiedrību rentabilitāti, ļaujot tām labāk konkurēt globālajā tirgū un samazināt līdzekļu un apdrošināšanas izmaksas gan Eiropas ekonomikai, gan patērētājiem kopumā.

3.7.4 Ietekme uz valsts nodokļu iestāžu budžetu: Komisija ir pārliecināta, ka juridiskās noteiktības palielināšana nodrošinās dalībvalstīm tiesības aplikt ar nodokli un samazinās agresīvas nodokļu plānošanas iespējas. Turklāt vajadzētu samazināties valsts nodokļu iestāžu administratīvajam slogam saistībā ar skaidrākiem noteikumiem par atbrīvojumu no nodokļiem. Tomēr atbilstošāka atbrīvojuma no nodokļiem piemērošana neizslēdz to, ka dažas dalībvalstis atbrīvos no nodokļa konkrētus pakalpojumus, kurus tās tagad uzskata par apliekamiem ar nodokli un otrādi. Tomēr, pamatojoties uz augsta līmeņa novērtējumu, Komisija uzskata, ka vispārējā ietekme uz ieņēmumu nozīmi būs mazāka vai pat neitrāla. Rentablākajām apdrošināšanas un finanšu sabiedrībām vajadzēs maksāt vairāk tiešos nodokļus, kas attiecīgi dos ieguldījumu to valsts budžetos. Turklāt lielākā daļa no PVN, kas teorētiski tiktu pazaudēts šādos izmaksu dalīšanas pasākumu gadījumos, šodien faktiski netiek iekasēts, jo uzņēmēji samazina šīs izmaksas, centralizējot funkcijas ar tādu atbilstošu, bet sarežģītu administratīvo slogu kā organizatoriskie pasākumi.

3.7.4.1 Tomēr Eiropas Komisija norāda, ka ir grūti novērtēt šo PVN risinājumu iedarbību. Daudz ir atkarīgs no tā, kā finanšu un apdrošināšanas iestādes reaģēs uz šīm izmaiņām. Attiecībā uz izmaksu dalīšanu nodokļu iekasēšanas samazināšana ir atkarīga no tā, vai pasākumi jau tiek īstenoti un ir pakļauti PVN, vai nav. Ja jaunie noteikumi mudinās finanšu un apdrošināšanas sabiedrības uzsākt efektīvus pasākumus, kurus tās citādi nebūtu plānojušas, vispār nebūs PVN zuduma. Ja pasākumi jau tiek veikti un ir pakļauti PVN, kas ir maz ticams, tad tie var būt ieņēmumu zaudējumi sakarā ar lielāko nodokļa atvieglojumu. Attiecībā uz izmaiņām noteikumos par iespēju aplikt ar nodokli var

paredzēt neto nodokļu plūsmu uz uzņēmējdarbība-uzņēmējdarbībai (B2B) darbībām, jo biznesa klienti parasti var atgūt samaksāto PVN. No otras puses, uzņēmējdarbība-patērētājam (B2C) darbību aplikšana ar nodokli teorētiski radītu nodokļu ieņēmumu peļņu. Tomēr nav noteikts, līdz kādam apjomam uzņēmēji izvēlētos finanšu un apdrošināšanas pakalpojumu aplikšanu ar nodokli B2C vidē. Finanšu iestādēm un apdrošināšanas sabiedrībām vispirms vajadzētu pārliecināties, ka tās ir spējīgas palielināt to efektivitāti līdz tādām līmenim, kas ļautu tām pieprasīt maksāt PVN privātajiem klientiem, nepalielinot šiem klientiem izmaksas.

4. Piezīmes attiecībā uz apdrošināšanas un finanšu pakalpojumiem.

4.1 EESK pilnībā atbalsta Eiropas Komisiju tās grandiozajā projektā pieņemt PVN noteikumus par apdrošināšanas un finanšu pakalpojumiem atbilstoši moderna tirgus prasībām. Priekšlikumi ir skaidri paredzēti uzmanības pievēršanai lielāko problēmu jomām finanšu un apdrošināšanas nozarē un to patērētājiem, ievērojot to, ka izvēlēta pieeja, t. i., direktīvas projekts ar pasākumu īstenošanu regulas projektā, šķiet pamatots un loģisks.

4.2 Tomēr EESK mudina Eiropas Komisiju kopā ar dalībvalstīm turpināt strādāt pie turpmākas vairāku definīciju precizēšanas, lai pievērstu uzmanību ievērojamām bažām par lielāku juridisko noteiktību. Attiecībā uz finanšu pakalpojumu definīcijām EESK izsaka savas bažas par dažiem priekšlikuma formulējumiem, piemēram, kredīta piešķiršanu, kā definēts PVN direktīvas 135. panta 2. punktā un PVN regulas 15. pantā. Šīs definīcijas nav pilnībā skaidras un šķiet pārāk ierobežojošas. Piemēram, tikai "naudas aizdevums", šķiet, ir vispārīgi izvērtēts bez īpašas iesaistīšanās dažāda veida pašreizējos vai jaunus finansējuma sniegšanas risinājumos, cita starpā darījumos, kuros lietoti vērtspapīri. Ir izvērtēts tikai "naudas aizdevums"; citu līdzekļu, piemēram, vērtspapīru, aizdevums nav skaidri izvērtēts, bet ir teikts, ka tas tiek ietverts pie citiem nodokļu atvieglojumiem. Tomēr nav skaidrs, kuri ir tie citi atbrīvojumi no nodokļiem, kuri segtu, piemēram, vērtspapīru aizdevumu. Tāpēc EESK iesaka pievērst uzmanību turpmākiem precizējumiem, vienlaikus paredzot finanšu pakalpojumu nozares tālāku attīstību, kā apņēmusies Komisija.

4.3 Tādi paši ieteikumi attiecas uz Regulas priekšlikumu. EESK iesaka turpmāko darbu veikt tā, lai nodrošinātu, ka Regulā izmantoto piemēru saraksts ir pilnībā skaidrs un konsekvents. EESK saprot, ka teorētiski Regula neietver vispusīgu definīciju sarakstu, bet EESK ir paūz bažas par neskaidrības risku un par nezināmu ietekmi finanšu un apdrošināšanas pakalpojumu praksē, kas nav atsevišķi minēta šajā sarakstā.

4.4 Jāapsver iespēja nodrošināt lielāku noteiktību attiecībā uz šo maksājumu pakalpojumu kategorijām, atvasinātajiem finanšu instrumentiem, vērtspapīriem un uzglabāšanas pakalpojumiem un noteiktu pakalpojumu nodokļu atvieglojuma jomu attiecībā uz ieguldījumu fondu pārvaldību. Attiecībā uz pakalpojumiem, kuri tiek uzskatīti par tādiem, kam ir no nodokļa atbrīvojamā pakalpojuma raksturīgais un nepieciešamais raksturojums, EESK uzskata, ka papildu skaidrojums varētu būt nepieciešams jēdzieniem "būtisks" un "specifisks" ⁽¹⁶⁾. Priekšlikumi ne vienmēr sniedz pietiekami skaidru viedokli par to, kuras administratīvās darbības faktiski tiek uzskatītas par specifiskām un būtiskām, turpretim saraksti ne vienmēr ir pilnībā konsekventi, jo pakalpojumi, kuri pieder pie vienas ražošanas-realizēšanas ķēdes, dažreiz var tikt aplūkoti dažādi.

4.5 Attiecībā uz starpniecību ir nepieciešama lielāka skaidrība par definīcijām "līgumslēdzēja puse" un "standartizētie pakalpojumi" ⁽¹⁷⁾. Starpniecībai arī vajadzētu būt ietvertai pakalpojumu definīcijā par to, kas ir "īpašās" un "būtiskās" atbrīvojamā pakalpojuma pamatzīmes ⁽¹⁸⁾. Citādi starpniekiem vairs netiktu nodrošinātas vienādas iespējas. Tas būtu arī pretrunā jaunajai filozofijai par ierosināto atbrīvojumu no nodokļa, kura pievērš uzmanību pakalpojuma sniegšanai, un nevis personai, kas to sniedz, vai veidam, kādā to dara.

4.6 Īpaša uzmanība būtu jāpievērš tādiem pakalpojumiem kā pensijas un ikgadējie pabalsti, kuri gūtu labumu no nodokļu atvieglojuma saskaņā ar dažādajām nodokļu atvieglojumu kategorijām. Saskaņā ar riska esamību vai neesamību tas būs apdrošināšanas ⁽¹⁹⁾ vai finanšu depozīts ⁽²⁰⁾. Problēma ir tāda, ka saistīto pakalpojumu jēdziens ("dokumentu apstrādes birojs") tiks izstrādāts atsevišķi un atšķirīgi ⁽²¹⁾. Tādējādi vienotie ieguldītie produkti tiks atbalstīti ar divām dažādām raksturīgo un specifisko pakalpojumu PVN kategorijām atbilstoši to kvalifikācijai saskaņā ar galveno no nodokļa atbrīvoto piedāvājumu.

4.7 EESK atzinīgi vērtē to, ka tiek paplašinātas tiesības operatoriem izvēlēties banku un apdrošināšanas pakalpojumu aplikšanu ar nodokli un ieviesti izmaksu dalīšanas pasākumi kā līdzeklis, lai samazinātu slēptā PVN ietekmi. Tomēr EESK baidās, ka stingri nosacījumi izmaksu dalīšanas attiecībā, kā arī noteikts skaits pakalpojumu, kurus varētu piedāvāt PVN neitrālo izmaksu dalīšanas pasākuma laikā, praksē samazinās potenciālo labumu no izmaksu dalīšanas noteikumiem līdz ļoti ierobežotam skaitam situāciju.

⁽¹⁶⁾ Skatīt ierosinātās PVN direktīvas 135. panta 1.a punktu un ierosinātās PVN regulas 14. panta 1. punktu.

⁽¹⁷⁾ Skatīt ierosinātās PVN direktīvas 135.a panta 9. punktu un ierosinātās PVN regulas 10. panta 1. un 2. punktu.

⁽¹⁸⁾ Skatīt ierosinātās PVN direktīvas 135. panta 1.a punktu.

⁽¹⁹⁾ Skatīt ierosinātās PVN regulas 2. panta 1. punktu.

⁽²⁰⁾ Skatīt ierosinātās PVN regulas 5. panta 1. punktu.

⁽²¹⁾ Skatīt ierosinātās PVN regulas 14. un 17. pantu.

4.8 Vispārēja PVN grupu (uzņēmumu grupu, kas maksā vienotu PVN, kā paredz pašreizējā PVN direktīva, bet tikai izvēles veidā) ieviešana ar atbilstošiem noteikumiem attiecībā uz ļaunprātīgu izmantošanu varētu izrādīties atbilstošāks un elastīgāks risinājums, kas ļautu uzņēmējiem saskaņot savas pamatfunkcijas bez papildu PVN veidošanās. Tomēr EESK piebilst, ka šobrīd starp dalībvalstīm nav vienprātīga atbalsta PVN grupēšanas noteikumu īstenošanai un ka arī Komisijai ir šaubas šajā sakarā. Šim nevajadzētu būt sasteigtam risinājumam.

4.9 EESK atzinīgi novērtē vispārējas iespējas aplikēt ar nodokli ieviešanu, kas pašlaik apdrošināšanas pakalpojumiem nav pieejama. Īstenojot šo iespēju, acīmredzami plusi ir transakcijas B2B gadījumā, kad patērētājs saņem atpakaļ PVN. Tomēr EESK baidās, ka saskaņā ar jauno likumdošanu var rasties papildu aplikšana ar nodokli, un privātajiem patērētājiem, kuri nevar atgūt PVN, tas var radīt ietekmi uz budžetu. Neatkarīgi no tā, kāds likums attiecas uz līgumiem, apdrošināšanas līgumi ir pakļauti netiešajiem nodokļiem un parafiskālajiem maksājumiem par apdrošināšanas prēmijām tajā dalībvalstī, kurā pastāv risks. Šādu nodokļu likme starp dalībvalstīm un starp apdrošināšanas grupām ievērojami atšķiras (piem., dzīvības apdrošināšana, transporta līdzekļu apdrošināšana utt.). Tas rada jautājumus par

nepieciešamību pēc koordinācijas ES mērogā. EESK šaubās, ka apdrošināšanas sabiedrības izmantos iespēju aplikēt ar nodokli, it īpaši B2C tirgos, tik ilgi, kamēr valsts nodokļu iestādes apdrošināšanas prēmijas aplikas ar citiem nodokļiem. No otras puses, EESK uzskata, ka maz ticams, ka valsts iestādes atceļ vai vismaz procentuāli samazinās apdrošināšanas prēmiju nodokļus, jo tas dalībvalstīm radīs ieņēmumu zaudējumus. Šis ir jautājums, kam noteikti jāpievērš uzmanība.

4.10 Attiecībā uz iespēju aplikēt ar nodokli apdrošināšanas un finanšu pakalpojumus EESK arī atzinīgi novērtētu sistēmu, kas atļautu uzņēmējiem izvēlēties "darījums pēc darījuma" pamatu vai "uz klienta" pamatu, vai iepriekš noteiktas darījumu vai klientu kategorijas. Tādā pašā mērā tiktu labvēlīgi novērtēta atļauja uzņēmējiem atbilstoši atgūt samaksāto PVN, kas attiecas uz PVN spējīgo ieguvu. Tas B2B vidē nodrošinātu maksimālu PVN neitralitāti. Tomēr ir būtiski, ka no 2012. gada tiek garantēta iespēju vienāda īstenošana, un tādējādi dalībvalstīm netiks dota iespēja izmantot atšķirīgus nosacījumus PVN iespējas izmantošanai. Ja iespēja aplikēt ar nodokli netiks īstenota līdzīgā veidā, iespējams, tas izkropļos konkurenci starp dalībvalstīm un uzņēmējiem.

Briselē, 2008. gada 29. maijā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Dimitris DIMITRIADIS